

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. дин Иван Дочев Иванов

Относно: обявения от ХТМУ в ДВ брой 102 от 21.12.2012 г конкурс за заемана на академичната длъжност „професор” по научна специалност 3.8 Икономика / Организация и управление на производството I, с единствен кандидат

доц. д-р инж. ДИНКА ГЕОРГИЕВА МИЛЧЕВА

1. Кратки биографични данни и характеристика на научните интереси и на педагогическата дейност на кандидата

Доц. д-р инж. Милчева е завършила през 1974 г. ВХТМУ София като Магистър инженер химик по основни застъпени предмети химична технология на дървесината. През 1973 г. е била на специализация в политехниката в Братислава катедра „Химична технология на дървесината”. През 1974 г. е била на специализация в Киевския технологичен институт. Ползва руски, френски и английски езици, което ѝ позволява да следи последните новости в научната област, в която тя работи и твори.

От 1988 г до 1994 г. работи в полувисшия институт по химични технологии и биотехнологии. Работила е като зам. Директор на Института и като преподавател и от 1990 до 1994 г. като Директор на Института. През това време е чела лекции и провеждала семинари по „Икономика, организация и фирмено управление на химическото и биотехнологичното производство” пред бакалаври в редовно и задочно обучение.

През 1993 г. е докторант в ХТМУ и през 1995 г. защитава дисертационен труд на тема „Проблеми на ефективността и реструктуриране на хидролизно-дрожевото производство” и получава научната степен „Доктор” по икономика.

От 1994 г. е назначена за главен асистент в ХМТУ. Чете лекции и води упражнения по „Икономика, организация и фирмено управление; „Основи на стопанското управление”, „Бизнес психология” пред редовно и задочно обучение на бакалаври.

През 2002 г. е утвърдена от ВАК за „Доцент” и до момента има 11 години трудов стаж като хабилитиран работник. Чете лекции по няколко дисциплини към катедрата като „Мениджмънт”, „Организация на производството”, „Анализ на производствено-стопанската дейност”, „Стратегическо управление”, както и редица дисциплини от изборния блок.

Заедно с това съставя учебни програми за обучението по посочените дисциплини; организира и координира дейността на обучението на магистри; отговаря за акредитирането на специалностите към катедрата. Ръководител е на специализацията „Индустриален бизнес и предприемачество”

Според Правилника на ХТМУ се изискват 15 броя трудове след хабилитацията за доцент. За настоящия конкурс са представени 4 монографии в обем 654 страници или 40.9 коли вместо една; 24 статии в обем от 154 страници или 9.9 авторски коли. При изисквания за 10 броя цитирания действително има 13 по нейните основни публикации. При изисквания за научно ръководство 1 успешно защитил дисертация тя е била ръководител на двама защитили и 1 докторант, отчислен с право на защита. При изисквания за един брой учебно помагало тя представя четири учебни пособия в обем на 1448 страници или 92 коли. Заедно с докладите, представени за конкурса, представената за рецензиране научна продукция възлиза на 2260 страници или 141,9 коли. Всичко това е разработено след хабилитацията за доцент. В публикации с други автори има протоколи за разграничено участие. В съвместните публикации тя привлича млади научни работници с което им помага в научното им развитие. Посоченото илюстрира, че тя далеч надхвърля нормативите за участие в конкурс за „професор” и участва в него само след задълбочена оценка на изискванията и доколко тя отговаря на тях.

Научните им изследвания са насочени към разработване на много актуални проблеми на икономиката, организацията и управлението. Особен акцент се поставя върху антологията и онтологията на подходите, методите и техниките в мениджмънта; към онтологичните ориентирани системи за моделиране и управление на бизнес процесите; към управленските стандарти и аутсоринга в усъвършенстване на системите за управление; към управление на суровинно-енергийното потребление; към проблемите на конкуренцията, контролинга; фирменото управление и проблемите на ефективността. Сполучливо се съчетава теорията с разработване на методологията и методите за решаване; към проверка и оценка на практиката и към предложения за усъвършенстване, които имат голяма значимост за икономиката на отрасъла и фирмите.

От приложената към конкурса справка е видно, че за последните 55 години тя е чела лекции по 12 дисциплини. От тях по 4 дисциплини пред бакалаври и 8 пред магистри. Дисциплините са мениджмънт; организация на производството; производствен мениджмънт; анализ на производствено-стопанската дейност; стратегически мениджмънт; продуктов материален и нематериален; стратегическо управление и дисциплини по избор като цени и ценова политика и управление на документообработка. Участва и при разработване на проект „подобряване на обучението на технологичните процеси и системи във виртуална среда” и със съставяне на електронна учебно пособие за виртуално обучение по „Производствен мениджмънт”. Тя е ръководител на специализация „Индустриален бизнес и предприемачество” като е разработила учебната документация и съответно отговаря за нормалното протичане на обучението. Всичко това показва, че доц. д-р Милчева е утвърден и авторитетен университетски преподавател изцяло отдаден на работата си и умение да запознава аудиторията с най-новото в теорията и практиката и в насоките за усъвършенстване. Тя е вземала участие в разработване на 8 проекта към НИС за разработване както на проблеми о обучението, така и към теми за оценка на практиката и предложения за нейното усъвършенстване.

2. Преглед и анализ на монографичните трудове.

За рецензиране са представени 4 монографии. През настоящата година с външен рецензент е отпечатана монографията „Антология и онтология на подходите, методите и техниките в мениджмънта.

Подобно изследване е едно от първите в нас и потребността от такова изследване и оценка на възможностите за неговата реализация са предопределени от развитието на съвременните компютърно-информационни технологии и комуникации и най вече интернет. Проучването е направено през призмата на интернационализацията, глобализацията на бизнеса и характерните им процеси в сферата на неговото управление. В монографията се прави оценка на съвременното състояние на подходите, методите и техниките в мениджмънта, особено в производствения с оглед да се преодолее многообразието и флуктоацията в тази проблемна област.

Основното ядро за подходите, методите и техниките в мениджмънта в условията на изключително динамичната и глобализираща се бизнес среда се постига чрез паралел между двете направления - антологичното, третиращо процесите в мениджмънта в един ретроспективен ресурс и онтологичното, ориентирано към

обединяване и систематизиране на знанията в определена предметна област посредством съвременни средства за експлицитно третиране на проблемите.

Въз основа на определяне на параметрите на категориите и параметрите на изследването е направено съставянето на антологията и конструирането на онтологията за изследване на предметната област и по-конкретно мениджмънта.

В монографията е направен хронологичен антологичен анализ на еволюцията в концепциите, подходите и методите в мениджмънта. Проучени са и основните парадигми на неговия концептуален апарат. Разгледано е влиянието на глобализацията на бизнеса и интернационализацията на терминологията, както и йерархията на понятийния апарат на мениджмънта.

Направен е ретроспективен преглед на антологията на подходите, методите и техниките в мениджмънта върху основата на тяхната еволюция, диференциация и конвергенция. Посредством антологичния анализ са изследвани както методите, така и техниките и направленията на оперативния и стратегическия мениджмънт.

Проучена е антологията на онтологичните системи като средство за представяне на знания. На основата на алгоритмите за създаване на онтология за управление на бизнеса и конструирана онтология на основните понятия и понятийния апарат в мениджмънта.

Конструирани са две времеви оси за еволюцията, диференциацията и конвергенцията в подходите за мениджмънта, които да покажат хронологичното им развитие, а едновременно с това оценката на времето на всеки един от тях чрез популярността им и прилагането им в практиката на управление.

Предложената онтология за подходите, методите и техниките в мениджмънта има отворен характер. Това разкрива възможност за нейното непрекъснато развитие и допълване, а също така и използването ѝ в различните направления на мениджмънта в съответствие с развитието на теорията и на практиката.

Втората монография е „Управленски стандарти и аутсоринг в усъвършенстване на системите за управление” В нея се обобщава състоянието на нормативното регламентиране в индикативното регулиране на дейността свързана с планирането и управлението на корпоративните стопански системи. Голямо внимание е отделено на управленските стандарти, които са се наложили в международната практика, както и влиянието на националните особености при използването им от местните стопански субекти. В монографията се проучва влиянието на аутсоринга като едно от

направленията за формиране на концепцията за стратегията и политиката на фирмите за усъвършенстване на управленската им структура и нарастване на ефективността им в по продължително време.

Проучен е процеса на нормативно регламентиране и вътрешно корпоративно изграждане на системите за управление. Стандартизирането се разглежда като средство за унифициране на дейността в корпоративното управление с свързаното с нея сертифициране на корпоративните субекти. Дейността по стандартизиране се проучва през призмата на системата за управление, а не само спрямо произвежданата продукция. Реализиран е опит за установяване на връзка между различните форми на стандартизиране. Установена е формата на съвместно използване и хармонизиране на стандартните решения, както с общото управление, така и с основните функции на управлението. Разкрити са съществените несъответствия. Важен момент свързан с приложението на управленските стандарти и добрите производствени практики е определяне на взаимодействието в процеса „регламентиране- стандартизиране”.

Проучен е аутсорсингът като управленска стратегия в обстановка на динамично променяща се среда. Разкрити са основните причини, които пречат за утвърждаване на аутсорсинга като стандарт в дейността на фирмите. Най-важно за съвременния мениджмънт е интегриращата функция на аутсорсинга и неговата разновидност – аутсофинга, които чрез обединяване на основата на дадена методология на постиженията на науката и практиката в бизнеса да се повиши ефективността и конкурентноспособността на производствените системи

В третата монография за онтологично ориентирана система на моделиране и управление на бизнес процеса. Доц. Милчева разработва въпросите за онтологичната определеност на термина „процес”, типологизацията, категоризирането и методиката за описание. Онтологичната система за управление на организацията се разглежда като предметна дейност и на тази основа отрасловите онтологии. Чрез процесно-ориентирания подход се извършва класификация на бизнес процесите и тяхната идентификация. Проучена е връзката на процесния подход и съвременните системи за управление на фирмите и най-вече в химическите и металургични производства. Посредством сравнителния анализ на методите и инструменталните средства за моделиране е направен онтологичен анализ на концептуалните модели на преструктуриране на процесите. Изследвано е и прилагането на типове модели за описание на процесно-ориентирани организации и методологията на функционалното проектиране.

Разработването на онтологично-ориентирани системи за моделиране на бизнес процесите в дадена предметна област е реална основа на управленските стандарти при проектирането на съвременните корпоративни информационни системи за управление.

В четвъртата монография за управление на суровинно-енергийното потребление е разгледан много актуален проблем свързан с управление на разходите на суровини, материали, гориво и енергия. Тези проблеми се изследват на национално и отраслово равнище. Отделните елементи се разглеждат като съставна част на промишленото производство и основа за изграждане на суровинната стратегия като органична част от общата фирмена стратегия. Изследвани са разходите, тяхното нормиране и управление в химическата промишленост и нейни отделни производства. Особен интерес се проявява към нормирането и управлението на разхода на енергия .

3.4. Характеристика и оценка на приносите в монографиите

В първата монография основните приноси са свързани с развитие на методологията по отношение на понятийния апарат върху основата на органична симбиоза между два подхода- антологичен и онтологичен. Изследван е синергизмът от използването на два в известна степен противоположни подходи за да се постигнат по-добри резултати за стопанските субекти и най-вече за тези от производствената сфера. Онтологията образно създава предимството, чрез което да бъдат оценени различните теории, подходи, методи и конкретни техники в мениджмънта. Експлицитното третиране на изследваните обекти елиминира тяхното диаметрално противоположно тълкуване с оглед на формиране условия за по-ефективно развитие.

Във втората монография е извършен анализ на стандартите, които се прилагат в управлението и тяхната модификация в процеса на използване. Проучено е взаимодействието между отделните стандарти, обслужващи различни форми на управление. Управленските дейности следва да бъдат подчинени на една обща цел, което сега не се наблюдава, а и в перспектива не се наблюдава процес на такава реализация. Съществен момент при проучване на управленските стандарти е и границата между техните индикативни и резултативни въздействия. Стабилната тенденция за демократизация в тази област води до опасността от раздалечаване, а не сближаване между различните направления на стандартизацията. Монографията запълва една празнота в тази специална област на научни познания.

В третата монография основните приноси са свързани с проучване на състоянието и развитието на бизнес процесите като основно направление на съвременния мениджмънт. Характеризирани са бизнес процесите не само в чисто

теоретичен поглед, но и в светлината на тяхното практическо използване за да се повиши ефективността на производството. Проучено е направлението за реализиране на метода на базата на група международни стандарти в конкретен отрасъл - химическата и металургична промишленост. Реализирано е доразвитие по отношение на определена група стандарти и процесите за тяхната адаптация от гледна точка на националните и общоикономически условия.

Приносите в четвъртата монография са свързани с дефиниране на суровинния и енергийния проблеми като единен по отношение на промишлените предприятия. Използван е балансовия подход при изграждането на суровинната стратегия като органична част от общата фирмена стратегия. Нормирането на материалните ресурси е проучено и определено, както от гледна точка на техните особености, така и от гледна точка на общите характеристики, които създават възможност за интегриране стратегията на различните управленски нива.

4. Преглед и анализ на научните трудове, които са извън по т. 2 и приносите в тях.

Научните интереси в студите, статиите и докладите могат да се групират в 7 направления.

Първото направление е по усъвършенстване на управлението и повишаване на конкурентноспособността на предприятията от химическата и металургична промишленост.

Защитава се тезата, че усъвършенстване на управлението може да се постигне чрез прилагане на управленски стандарти при използване на процесния подход и чрез аутсоринг. С цел апробиране е проучена зависимостта от въвеждането на корпоративна информационна система и свързаната с нея технология на управление. Изборът на съответстващата система се определя от диверсификацията на бизнеса, както и от неговите размери. Доказан е процесният подход като основа за усъвършенстване на управлението и производственият мениджмънт.

Второто направление е по регулирането, саморегулирането и икономическите стимули за възпроизводство на микроравнище. Правилно вниманието се насочва към амортизациите и инвестиции. Разработени са механизмите на саморегулирането за активизиране на възпроизводствения процес.

В третото направление се изследва индустриалната и екологична политика и се прави оценка с оглед на членството ни в ЕС и необходимостта от нова индустриална и екологична политика.

Четвъртото направление е по проблемите на развитието на контролинга в управлението на фирмите и необходимост да се прави разлика между концепцията за контролинг, ориентиран към счетоводната дейност и тази с насоченост към информацията. Проучен е оперативния, стратегическия и персонал контролингът.

В петото направление са разгледани логистичните и социални аспекти на управлението на отношението с клиентите и конкурентноспособността на фирмите. Разкрити са критериите и факторите в логистиката, на управление на отношенията с клиентите, интегрирането на социалния софтуер.

В шестото направление се разглежда ролята на иновационната стратегия и политиката на цените на примера на фармацевтичните фирми при горивата. Седмото направление е по проблемите на обучението по „Индустриален бизнес и предприемачество” с оглед на усъвършенстване на дистанционното обучение.

6,7 Оценка на учебните помагала и на допълнителни показатели

Доц. Милчева представя и достатъчна и представителна учебна литература.

В електронен вариант е написан учебник по Организация на производството със схеми, примери и задачи. Разгледана е същностната характеристика на промишленото предприятие като обект на организацията на производството, оперативно-производственото планиране и оперативния контрол. Основната концепция на учебника цели да постигне непосредствена връзка и преход към техническата подготовка на студентите и тяхната организационно-техническа квалификация.

Интересно при дистанционното обучение е написано учебното пособие по „Икономика на предприемаческата дейност”. Актуалността на предприемачеството е вън от съмнение. Основен принос на учебното помагало е, че създава максимален образователен ресурс на обучаваните съобразно сегашните и бъдещи потребности.

В учебника „Производствен мениджмънт запознава студентите с основните принципи, подходи, позиции, подходи, методи и техники на производствения мениджмънт за усвояване на определени знания и практически умения. Моделите и задачите за управление на производството и моделите за оперативно планиране и управление са разработени при обобщаване на практиката в химическите и металургични производства. Разработени са математически модели, проблемите на интензификация на технологичните процеси. Ясно са определени границите приложение на производствения мениджмънт. Представен е и електронен учебник „Производствен мениджмънт”. Създаването на

учебника е свързано с отчитане на възможностите за работа на потребителите с учебното пособие.

Доц. д-р инж. Милчева представя учебниците след дългогодишната ѝ преподавателска работа. Умението и да съчетава теорията с оценка на приложимостта и към практиката, основните носители на слабости и как да се усъвършенства настоящето само потвърждават високата ѝ ерудиция и утвърдения ѝ авторитет на съвременен университетски преподавател.

В периода след хабилитацията за доцент тя участва в разработването на 9 научно-изследователски проекта, като на шест от тях е била ръководител. Проектите са свързани с разработване на методики за реинженеринг, за усъвършенстване на системите за управление в отрасъла и предприятията му, към оценка на системи и методи за корпоративно и вътрешно-фирмено управление, организиране и практическа реализация на система за паралелно дистанционно обучение.

След избора и за доцент тя осъществява научно ръководство на над 100 бакалаври и магистри от специалност „Индустриален мениджмънт” и „Стопанско управление” при разработване на дипломните работи и магистърски тези.

Доц. Милчева поддържа тесни връзки с практиката и често е използвана за консултант по най-актуалните проблеми на управлението, организацията, икономиката на отраслово и фирмено равнище.

8. Бележки и коментарии

Едната бележка е, че научните интереси са свързани с много широк спектър на проблематиката. Естествено е в процеса на утвърждаване всеки преподавател да търси своята ниша и да концентрира вниманието си с основна тематика, което личи от последните ѝ разработки. Бих препоръчал именно в тази тематика да продължи по-конкретното и аналитично третиране на проблемите, тъй като тя се е утвърдила в тях.

Другата ми бележка е, че в някои изследвания е допуснато лекционно изложение, и от друга страна - необходимост от по-категорична позиция към несъвършенствата на нормативните регламенти и носителите на допусканите слабости и отклонения от приетите норми.

9. Лични впечатления за кандидата

Познавам доц. д-р Милчева още от времето когато разработваше и защитаваше своя дисертационен труд и после вече като преподавател и участник в научни конференции, семинари и съвместни инициативи между съименните катедри в ХТМУ и УНСС.

Впечатлението ми е, че тя е много задълбочен учен, който добре съчетава теорията, практиката, науката и образованието. Отзивчива е към интересите на студентите за по-добро образование. Умее да работи с младите научни работници и да им бъде полезна в избора и разработване на икономическите проблеми на отрасъла.

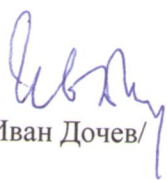
ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Направеното до тук изложение за нейната дългогодишна дейност като учен, изследовател, утвърден университетски преподавател и специалист по проблемите на управлението и организацията ми дават основание с пълна убеденост да предложа на научното жури да избере за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР” доц. д-р инж ДИНКА ГЕОРГИЕВА МИЛЧЕВА

София

14.03.2013 г.

Рецензент:

/проф. дин Иван Дочев/